

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja

(COM(2019) 652 final)

(2020/C 120/02)

Poročevalec: **Petr ZAHRADNÍK**

Zaprosilo	Evropska komisija, 6. 2. 2020
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	4. 2. 2020
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	19. 2. 2020
Plenarno zasedanje št.	550
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	129/10/17

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se gospodarska rast v euroobmočju upočasnjuje in da se trend zmanjševanja stopnje brezposelnosti postopoma zaključuje, hkrati pa stalno naraščajo dejavniki tveganja, ki vplivajo na gospodarsko uspešnost.

1.2 EESO vendarle meni, da je evropski zeleni dogovor temelj prihodnje gospodarske sestave EU in euroobmočja, saj lahko pomeni začetek temeljnih sprememb in prelomno točko. Veliko bo odvisno od tega, kako se bomo s temi spremembami spopadli. Če bodo uvedene uspešno, bi lahko Evropa zabeležila pospešen gospodarski in socialni napredek. V nasprotnem primeru pa bi bila integriteta EU zelo resno ogrožena.

1.3 Pomemben pokazatelj gospodarskega razvoja – tako s tradicionalnega vidika kot tudi z vidika novih elementov iz evropskega zelenega dogovora – so še vedno prisotne geografska razdrobljenost in razlike znotraj EU, in to navkljub razmeroma uspešni konvergenci v zadnjih nekaj letih.

1.4 EESO podpira stališče, da bi lahko evropski zeleni dogovor zagotovil platformo za spodbujanje skupne evropske dodane vrednosti, ki je potrebna za podpiranje in pospešitev konvergence.

1.5 EESO ugotavlja, da je bilo kljub vztrajnim dejavnikom tveganja, zlasti v nekaterih državah članicah, opaziti izboljšave v zvezi s stanjem, stabilnostjo in delovanjem finančnega sektorja v euroobmočju.

1.6 EESO je prepričan, da bi lahko strukturne reforme in naložbe, ki jih terja evropski zeleni dogovor, veliko prispevale k nadaljnji gospodarski blaginji euroobmočja, tudi tistih držav članic, katerih potencial rasti je trenutno pod povprečjem. To bi pripomoglo h konvergenci znotraj euroobmočja in EU kot celote.

1.7 EESO poudarja, da bo za uresničitev ciljev evropskega zelenega dogovora nujno potreben zdrav kapitalski vložek, ki pa še ni v celoti zagotovljen. Posebej nas skrbi to, da so predlagana finančna sredstva za sklad in mehanizem za pravični prehod nezadostna. Vanj bo treba vključiti tudi nacionalne javne in zasebne vire ter vzpostaviti mehanizem, ki bo zagotovil, da bodo sredstva namenjena doseganju teh ciljev.

1.8 EESO poudarja, da je v prihodnjem obdobju še naprej potrebna previdna in hkrati agresivna fiskalna politika, zlasti zaradi pričakovane upočasnitve gospodarske rasti, obenem pa je treba zagotoviti uravnoteženo razmerje med gospodarsko politiko in stebri, na katerih temelji ekonomska in monetarna unija. K uresničevanju teh ciljev bi pripomoglo sprejetje zlatega pravila za javne naložbe.

1.9 EESO priporoča, naj se večja pozornost nameni prilagoditvi davčnih sistemov prihodnjim potrebam, in sicer tako, da se spodbudi okolju prijaznejše ravnanje potrošnikov in proizvajalcev, zagotovi pravična obdavčitev, ki preprečuje zaostrovanje razlik v prihodkih in bogastvu, ter uvedejo predpisi za preprečevanje davčnih goljufij, davčnih utaj in izogibanja davkom.

1.10 EESO poudarja, da je treba najti pravo ravnovesje med spodbujanjem finančnih inovacij in določitvijo pravil za nadzor in regulacijo finančnega trga v času, ko se hitro širijo nove vrste finančnih platform. Odbor poudarja, da je zelo pomembno zagotoviti stabilnost finančnega trga, in je že večkrat opozoril na zaostanek pri izvajanju preostalih ključnih elementov, ki so bistvenega pomena za dokončno vzpostavitev finančne unije.

2. Kratka vsebina dokumenta Komisije

2.1 Gospodarska rast v euroobmočju se upočasnjuje, raven brezposelnosti se ne znižuje več, inflacija pa kljub zmerni rasti ostaja nizka in pod ciljno stopnjo.

2.2 Po napovedih za leto 2020 bo število dejavnikov tveganja in z njimi povezanih negotovosti naraslo. Če se naložbe ne bodo korenito povečale, zlasti v sektorjih z visoko produktivnostjo, v katerih lahko euroobmočje in EU konkurirata na svetovni ravni, lahko tveganja povzročijo daljše obdobje šibke rasti, nizke inflacije in nizke rasti plač ter vse večjo dohodkovno neenakost v prihodnjih letih.

2.3 Kljub ugodnim razmeram na trgu dela je bilo v letih 2018 in 2019 zabeleženo le počasno in zmerno povišanje realnih plač, ki ni preseglo enega odstotka in je bilo poleg tega zelo neenakomerno, z neravnovesji pri porazdelitvi bogastva. V številnih primerih so se razlike v plačah dejansko povečale, pri čemer so realne plače v nekaterih državah še vedno nižje kot pred desetimi leti. Tako se povečuje število revnih zaposlenih – tistih, ki, četudi so zaposleni, težko prestopijo prag revščine oziroma jim grozi socialna izključenost. Povečanje realnih plač in zmanjšanje revščine sta pomembna pri zviševanju življenjskih standardov in zasebne porabe, kar prinaša koristi za proizvodnjo in rast.

2.4 Velik presežek na tekočem računu se je znižal in vrzel med državami članicami s primanjkljajem ter tistimi s presežkom na računu se je nekoliko zmanjšala, predvsem zaradi slabšega zunanjega povpraševanja. Kljub temu imajo nekatere države članice še vedno čezmerne presežke. Z ukrepi za njihovo zmanjšanje, kot so naložbe in plače, bi pomagali odpraviti šibko rast euroobmočja.

2.5 Evropski zeleni dogovor je popolnoma nov element. Obravnava se kot dolgoročna priložnost, ki bi sicer lahko že kratkoročno vplivala na trajnostno gospodarsko rast, vendar bo kratkoročno in srednjeročno povzročila ogromne finančne stroške. Izredno pomembni bodo tudi novi predlagani instrumenti: naložbeni načrt za trajnostno Evropo in Sklad za pravični prehod.

2.6 Nesorazmerja v gospodarskem razvoju euroobmočja ostajajo izziv. Povzročajo jih tako globoke posledice prejšnje gospodarske krize kot tudi raznolikost strukturnih težav v gospodarstvih posameznih držav članic, ki tem onemogočajo, da bi v celoti uresničile svoj gospodarski potencial. Nesorazmerja imajo tudi resne družbene posledice, zlasti stalno revščino in socialno izključenost. Čeprav se je število ljudi, ki so se znašli v takšni situaciji, v primerjavi z letom 2012 zmanjšalo za približno pet milijonov, se EESO upravičeno sprašuje, ali glede na pričakovano upočasnitev gospodarske rasti obstaja tveganje, da bi se razmere ponovile, in ali so EU in države članice zdaj bolj pripravljene na soočenje s to grožnjo.

2.7 Stanje, stabilnost in delovanje finančnega sektorja v euroobmočju so se po krizi znatno izboljšali, vendar so tveganja še vedno navzoča, prav tako pa še vedno obstajajo področja, ki niso v popolnoma dobrem stanju, kar velja zlasti za nekatere nacionalne finančne sisteme.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO ugotavlja, da euroobmočje sicer še vedno beleži gospodarsko rast, vendar ta začenja slabeti. Na tej stopnji je pomembno upoštevati, da ekonomska in monetarna unija temelji na monetarnem in finančnem stebru, gospodarskem stebru, socialnem stebru in političnem stebru. EESO v skladu s svojimi prejšnjimi mnenji ⁽¹⁾ priporoča, naj bodo ti stebri enakomerno uravnoveženi, saj lahko zanemarjanje ali ogrožanje ravnovežja med njimi povzroči nevarne razlike.

3.2 EESO kljub temu meni, da je lahko evropski zeleni dogovor temeljni parameter za izvajanje potrebnih strukturnih reform in uvajanje posledičnih naložb. Simbioza med evropskim zelenim dogovorom in strukturnimi reformami lahko znatno izboljša pogoje za dolgoročno trajnostno gospodarsko rast ter odpravi negativne socialne in okoljske zunanje učinke ter nekatere druge pomanjkljivosti trga pod pogojem, da so upoštevani cilji trajnostnega razvoja ZN in načela evropskega stebra socialnih pravic.

3.3 EESO meni, da so reforme še posebej pomembne za tiste države članice, katerih potencial rasti je precej pod povprečjem euroobmočja. Obsežne naložbe, usmerjene v proizvodne sektorje, jim bodo omogočile, da v prihodnjem desetletju to vrzel odpravijo.

3.4 Kot EESO odločno poudarja, je treba upoštevati, da bi lahko euroobmočje brez ustreznih in trajnostnih naložb vstopilo v daljše obdobje nizke potencialne rasti in produktivnosti, nizkih plač, naraščajočih neenakosti in nepredvidljive inflacije.

3.5 EESO ugotavlja, da bo morale euroobmočje v prihodnjem obdobju pokazati večjo odgovornost in dojemljivost glede vpliva gospodarstva na podnebne spremembe. Obseg in intenzivnost podnebnih sprememb trenutno predstavljata enega največjih svetovnih sistemskih tveganj, ki so dobro znana.

3.6 EESO meni, da bo leto 2020 najverjetneje prelomnica, saj bo sprememba gospodarske paradigme privedla do vključitve okoljskih meril med elemente odločanja na trgu. To bo imelo daljnosežne posledice tudi po letu 2020. Preobrat je bistvenega pomena ne le z vidika delovanja gospodarskega sistema, temveč tudi z vidika pričakovanih rezultatov gospodarske politike. EESO opozarja, da bi lahko celotnemu projektu EU izjemno škodilo, če bi bila ta ključna faza slabo izvedena. Zato je o tem nujno treba doseči soglasje med različnimi stranmi, na primer med Evropsko komisijo in državami članicami ter med samimi državami članicami. Sem sodi spoštovanje znatnih regionalnih razlik, razlik med interesi različnih delov civilne družbe itd.

3.7 EESO meni, da so evropski zeleni dogovor in glavna instrumenta za njegovo izvajanje – naložbeni načrt za trajnostno Evropo in Sklad za pravični prehod – priložnost za odziv na izzive in potrebe, ki so se pojavili. Izvajanje dogovora bo pomemben preskus tega, ali so interesi članic euroobmočja in EU kot celote skladni. Pri tem države članice ne smejo le braniti svojih potreb, temveč morajo upoštevati tudi potrebe drugih članic in si prizadevati za skupno stališče, ki bo koristilo vsem. Prav tako je treba upoštevati vpliv na posamezne segmente družbe, tudi z zagotavljanjem pravične porazdelitve stroškov in koristi podnebne politike med državami članicami in znotraj njih.

3.8 EESO opozarja, da bodo glede na velik izziv, ki ga predstavlja evropski zeleni dogovor, skupni viri, ki so na voljo v proračunu EU, nedvomno povsem nezadostni. Zato je treba nujno razmisliti o novem okviru za financiranje skupnih strateških potreb EU, ki bo vključeval tudi nacionalna javna in zasebna sredstva. EESO dodaja, da priložnosti za dodeljevanje teh sredstev niso zgolj na zelenih področjih, temveč tudi na področjih, ki lahko znatno prispevajo k doseganju ciljev evropskega zelenega dogovora, kot so digitalna preobrazba, razvoj mrežnih gospodarskih panog ter pametna in trajnostna prometna infrastruktura.

⁽¹⁾ UL C 47, 11.2.2020, str. 106; UL C 353, 18.10.2019, str. 32.

3.9 EESO meni, da je treba nujno skrbno uskladiti naložbene strategije euroobmočja in EU za prihodnje desetletje ter spoštovati interese vseh deležnikov. Od leta 2021 bosta temu namenu služili tudi dve novi orodji – proračunski instrument za konvergenco in konkurenčnost ter program InvestEU⁽²⁾ – hkrati z učinkovito uporabo tradicionalnih načinov upravljanja proračunskih sredstev EU, kot je kohezijska politika.

3.10 Gospodarska kriza je leta 2008 ohromila proces gospodarske konvergence držav evroobmočja. Do oživitve gospodarstva ni prišlo povsod: ta trend je zaznati v srednji in vzhodni Evropi, na jugu pa ne. Hkrati so najuspešnejše države srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope prehiteli ali dohiteli nekatera bolj tradicionalna gospodarstva EU, ta proces pa se bo v naslednjem desetletju verjetno nadaljeval. Vendar je treba konvergenco pospešiti, saj so med državami članicami še vedno velike razlike. Pri tem vprašanju EESO podpira trajnostno in vključujočo rast EU kot celote ter zmanjšanje socialnih in gospodarskih neravnovesij v državah članicah in med njimi.

3.11 EESO izrecno poudarja, da je treba različne sestavne dele gospodarske politike uravnotežiti. Zlasti je bistveno, da se ukrepa tudi z instrumenti fiskalne politike, na kar je v zadnjih letih opozarjala ECB. Ta bo verjetno še naprej vodila v rast usmerjeno, spodbujevalno denarno politiko, katere cilj ni le približati inflaciji ciljni inflaciji, temveč tudi ohraniti ugodne pogoje rasti in hkrati zagotoviti finančno stabilnost. EESO poleg tega priporoča, naj se utrdi vloga ECB kot posojilodajalca v skrajni sili.

3.12 Izboljšanje fiskalne discipline v prejšnjem obdobju omogoča preudarno in hkrati agresivno davčno politiko, ki jo bo treba uvesti v bližnji prihodnosti, pri čemer je treba upoštevati tudi učinke resnične upočasnitve gospodarske rasti v prihodnjih letih. Zdaj je še veliko prostora za naložbe, pa tudi za nadaljnjo, vidno krepitev izvajanja strukturne politike, da bi tako povečali gospodarski potencial ter odpravili vztrajna neravnovesja in znake nedelovanja trga, hkrati pa zagotovili pravične delovne pogoje in socialno zaščito. To na primer pomeni, da je treba podpirati učinkovito delovanje institucij, delujoč in neodvisen pravosodni sistem, dobro javno upravo, trdne temelje za boj proti korupciji, učinkovite davčne sisteme, dobre izobraževalne sisteme, s trgom skladna orodja za spodbujanje podjetništva, visoke standarde pri zagotavljanju podpore za brezposelnost in krepitev mehanizmov za socialni dialog, med njimi kolektivnih pogajanj.

3.13 EESO je prepričan, da je smiseln nadaljnji razmislek o ustreznosti in trajnosti obstoječih parametrov davčnega sistema. Za euroobmočje je značilno sorazmerno visoko davčno breme, kar velja tudi za obdavčitev dela. Hkrati pa okoljski in nepremičninski davki običajno predstavljajo zelo majhen delež celotnega davka. EESO zato ugotavlja, da je treba uvesti davčno politiko, s katero bi zmanjšali davčno obremenitev dela in na primer povišali davke za špekulativno trgovanje. Priporoča uvedbo pravičnega obdavčevanja, zlasti v zvezi z novimi oblikami digitalnega gospodarstva, pri katerih je kapital bolj osredotočen na pridobivanje vrednosti kot pa na proizvodnjo blaga in opravljanje storitev. V prihodnje bi lahko okoljski davki postali pomemben instrument za spodbujanje bolj okolju prijaznega ravnanja potrošnikov in proizvajalcev, ne da bi to znatno vplivalo na pogoje za gospodarsko rast. EESO hkrati ugotavlja, da se je treba pri vseh spremembah davčnih sistemov izogniti nadaljnjemu poslabšanju stanja pri že tako neenakomerni porazdelitvi dohodkov in bogastva. Poziva k nadaljnjim in okrepljenim prizadevanjem v boju proti davčnim goljufijam, utajam in izogibanju davkom (agresivno davčno načrtovanje), da bi postal davčni sistem učinkovitejši. Strinja se z Evropsko komisijo, da bi bilo treba okrepiti usklajevanje in sodelovanje med državami članicami pri oblikovanju davčne politike, ki bi pripomogla k ustvarjanju pravičnih pogojev na enotnem trgu. Prav tako podpira prizadevanja in razprave Evropske komisije, da bi dosegli soglasje o skupni konsolidirani osnovi za davek od dohodkov pravnih oseb in dobili pregled nad porazdelitvijo dobičkov med državami članicami. Po mnenju EESO, kot je že navedel v svojem prejšnjem mnenju⁽³⁾ in ponovil v publikaciji Obdavčitev – stališča organizirane civilne družbe, mora splošna davčna politika, zlasti boj proti davčnim goljufijam, ostati prednostno področje prihodnje Evropske komisije. V zvezi s tem EESO podpira razpravo o postopnem prehodu na glasovanje s kvalificirano večino in redni zakonodajni postopek v davčnih zadevah, pri čemer priznava, da morajo imeti vse države članice vedno dovolj možnosti za sodelovanje v postopku odločanja.

⁽²⁾ V zadnjem času so bila ta vprašanja v središču mnenj EESO: UL C 47, 11.2.2020, str. 106; UL C 62, 15.2.2019, str. 131; UL C 282, 20.8.2019, str. 20.

⁽³⁾ UL C 353, 18.10.2019, str. 90.

3.14 EESO je že večkrat poudaril, da je bistveno ohranjati in izboljševati delovanje enotnega trga ter ustvariti in zagotoviti pogoje za pošteno konkurenco in kakovostno poslovno okolje. Ta problem je mogoče obravnavati z dejavnostmi in ukrepi v okviru procesa evropskega semestra.

3.15 EESO se dobro zaveda, da prinašajo velikanski strukturni izzivi evropskega gospodarstva neizogibne socialne učinke in posledice. Za uspešno premagovanje teh izzivov so bistvenega pomena zagotavljanje in spodbujanje pogojev za razvoj novih poklicnih znanj in spretnosti, vzpostavitev načinov za prehajanje med poklici ter zagotavljanje učinkovite in ustrezne socialne zaščite. EESO meni, da je ustrezna platforma za doseganje tega cilja evropski steber socialnih pravic, in se strinja s tem, da se njegove določbe vključijo v zakonodajo EU.

3.16 EESO opozarja na neskladje med hitrostjo inovacij v finančnem sektorju in zmožnostjo regulativnih sistemov, da se prilagodijo nanje s pravili in zaščitnimi ukrepi. Zdi se, da tradicionalni sektor kreditnih storitev zelo dobro ščitijo vse strožja pravila, čeprav ta terjajo visoke stroške usklajevanja, medtem ko poslovno okolje pogosto potrebuje prožnejša in dostopnejša orodja. V tem smislu sta bančna unija in euroobmočje pomemben ekosistem, vendar se od njiju kljub temu pričakujejo učinkovitejši regulativni sistemi in pravila za spodbujanje naložb na celotnem enotnem trgu ter odpravljanje ovir, da finančni trgi in njihove operacije ne bi bili več v veliki meri omejeni z nacionalnimi mejami.

3.17 EESO poudarja, da proces oblikovanja finančne unije (tj. združitev bančne unije z unijo kapitalskih trgov) ter ekonomske in monetarne unije ob koncu drugega desetletja 21. stoletja še vedno ni končan. Pozdravlja napredek, ki je bil dosežen zlasti na področju ekonomske unije, kjer so se instrument evropskega semestra in njegove nenehne izboljšave izkazali za koristne. Hkrati z zaskrbljenostjo ugotavlja, da v primeru monetarne unije (tako z vidika držav članic, ki so še vedno zunaj euroobmočja, kot tudi glede napredka pri zunanjem zastopanju in upravljanju euroobmočja) ter v primeru finančne unije v zadnjih mesecih ni bil dosežen viden napredek. EESO pozdravlja dejstvo, da se je odpornost in trdnost finančnega sektorja v euroobmočju povečala, in podpira ukrepe za ublažitev preostalih pomanjkljivosti. Poziva k hitri vzpostavitvi evropskega sistema jamstva za vloge in pozdravlja sporočilo Evropske komisije o krepitvi evropskega nadzornega in regulativnega okvira, med drugim ukrepov v boju proti pranju denarja.

3.18 Da bi se okrepil tudi politični steber ekonomske in monetarne unije, EESO pozdravlja stališče Evropske komisije o vključevanju socialnih partnerjev v reforme na področju zaposlovanja ter socialnih in gospodarskih zadev, saj meni, da je to bistvenega pomena za krepitev odgovornosti in podpore pri izvajanju reform. Predvsem pa je podpora socialnih partnerjev in civilne družbe kot celote bistvena za ravnovesje med finančnim, gospodarskim, družbenim in političnim stebrom ekonomske in monetarne unije.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO meni, da je zeleno razsežnost in njene družbene posledice nujno treba vključiti v gospodarski sistem in vsakodnevno ravnanje gospodarskih akterjev ter oblikovalcev in izvajalcev politike.

4.2 Evropski zeleni dogovor mora biti povezan s socialno razsežnostjo. Čeprav se moramo spopasti z izzivom podnebnih sprememb, moramo spodbujati tudi vključujočo rast, izboljšati gospodarsko prilagodljivost, zmanjšati neenakosti, doseči pravične delovne pogoje za vse delavce, okrepiti izobraževalne sisteme za usposabljanje delavcev in obravnavati vprašanja revščine in socialne izključenosti. EESO pozdravlja vključitev evropskega stebra socialnih pravic in ciljev trajnostnega razvoja v proces evropskega semestra. Vendar je treba to dodatno formalizirati.

4.3 EESO z velikim zanimanjem spremlja predlog za uvedbo naložbenega načrta za trajnostno Evropo in Sklada za pravični prehod, ceni določitev ciljev zanj in pozdravlja predlagane ukrepe, kot je povečanje sredstev iz proračuna EU za podnebne in okoljske pobude. Kljub temu dodaja, da naložbeni načrt za trajnostno Evropo še vedno ne bo zadostoval, saj naj bi vsako leto omogočil naložbe v višini približno 100 milijard EUR, po ocenah Evropske komisije pa je za doseg podnebnih in energetskih ciljev EU do leta 2030 potrebnih približno 260 milijard EUR dodatnih naložb letno. Glede na omenjeno bi bilo treba zlasti okrepiti Sklad za pravični prehod kot jedro celotnega mehanizma za takšen prehod. V prihodnjih mnenjih EESO bo o teh pobudah predstavljena podrobnejša ocena.

4.4 EESO predlaga, naj se evropski zeleni dogovor obravnava kot platforma za spodbujanje skupne evropske dodane vrednosti, skupnih potreb in interesov ter sovlaganja, saj bodo prihodki tega koristili celotni EU in euroobmočju, ne zgolj posameznim akterjem.

4.5 Z vidika uspešnega izvajanja evropskega zelenega dogovora je zelo pomembno, da je pristop uravnotežen po vsej EU in euroobmočju. EESO meni, da je ta parameter nujno potreben, da se zagotovijo ugodni pogoji za nadaljnjo konvergenco in makroekonomsko stabilnost.

4.6 EESO priznava, da je preudarno in postopkovno nesporno delovanje nacionalnih fiskalnih mehanizmov zelo pomembno za fiskalno vzdržnost. Na strani prihodkov bi to lahko na primer vključevalo poštenost in preglednost davčnih sistemov in izpolnjevanja davčnih obveznosti, na strani odhodkov pa določitev ustreznih pravil za javna naročila in uporabo meril za določanje in merjenje učinkovitosti ter kakovosti javne porabe.

4.7 EESO priporoča, da se – za izboljšanje delovanja enotnega trga in njegovih povezav z evropskim semestrom z usmeritvijo osredotočenosti v priporočilih za posamezne države, uskladitvijo s proračunom EU in doslednim upoštevanjem zavez, ki izhajajo iz priporočil – izvede sistematična ocena koristi teh dejavnosti v smislu doseganja fiskalne zmogljivosti, krepitev konkurenčnosti Evrope kot celote ter izboljšanja okoljske in družbene trajnosti.

4.8 Ne bi se smeli osredotočati le na javni dolg, temveč tudi na zaščito javne blaginje. Obsežna sredstva niso potrebna le za obravnavo podnebnih sprememb; po zastoju v rasti obsega javnih naložb je nujno treba povečati naložbe v javno infrastrukturo (na primer v digitalizacijo), kar ne bo le podpiralo kratkoročno gospodarsko rast, temveč bo zagotovilo tudi dolgoročno proizvodno zmogljivost za doseganje blaginje in konkurenčnosti v prihodnje. V skladu z mnenjem Evropske komisije je za fiskalno politiko potrebno dopolnjevanje z monetarnim stališčem ECB. Sprejetje zlatega pravila fiskalne politike za javne naložbe bi lahko sprožilo in okrepilo rast javnih naložb v ta namen, če bi se ob tem ohranila fiskalna disciplina.

4.9 Da bi izboljšali prožnost in odpornost euroobmočja v primeru gospodarskih pretresov, bi bilo treba uvesti instrument, ki bi državam članicam pomagal, da se soočijo s posledicami takšnih pretresov in se, kot preventivni ukrep, še bolje pripravijo na spopadanje z njimi. EESO zato pozdravlja predlagani proračunski instrument za konvergenco in konkurenčnost⁽⁴⁾ ter sporazum o okrepljeni vlogi evropskega mehanizma za stabilizacijo. Hkrati opozarja na nevarnost krhanja ravnotežja med ključnimi stebri (glej zgoraj), na katerih temelji evropska in monetarna unija. Kar zadeva upravljanje instrumentov za stabilizacijo, EESO podpira demokratizacijo z okrepitevijo vloge Evropskega parlamenta in socialnih partnerjev znotraj političnega stebra ekonomske in monetarne unije, pri čemer je treba spoštovati načela evropskega stebra socialnih pravic in ciljev trajnostnega razvoja.

V Bruslju, 19. februarja 2020

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER

⁽⁴⁾ Glej mnenje EESO: UL C 47, 11.2.2020, str. 106.

PRILOGA

Naslednja točka mnenja strokovne skupine je bila spremenjena v skladu z amandmajem, ki ga je sprejela skupščina, vendar je ohranitev besedila v prvotni obliki prejela podporo več kot četrtine glasov (člen 59(4) poslovnika):

3.13 EESO je prepričan, da je smiselni nadaljnji razmislek o ustreznosti in trajnosti obstoječih parametrov davčnega sistema. Za euroobmočje je značilno sorazmerno visoko davčno breme, kar velja tudi za obdavčitev dela. Hkrati pa okoljski in nepremičninski davki običajno predstavljajo zelo majhen delež celotnega davka. EESO zato ugotavlja, da je treba uvesti davčno politiko, s katero bi zmanjšali davčno obremenitev dela in na primer povišali davke za špekulativno trgovanje. Priporoča uvedbo pravičnega obdavčevanja, zlasti v zvezi z novimi oblikami digitalnega gospodarstva, pri katerih je kapital bolj osredotočen na pridobivanje vrednosti kot pa na proizvodnjo blaga in opravljanje storitev. V prihodnje bi lahko okoljski davki postali pomemben instrument za spodbujanje bolj okolju prijaznega ravnanja potrošnikov in proizvajalcev, ne da bi to znatno vplivalo na pogoje za gospodarsko rast. EESO hkrati ugotavlja, da se je treba pri vseh spremembah davčnih sistemov izogniti nadaljnjemu poslabšanju stanja pri že tako neenakomerni porazdelitvi dohodkov in bogastva. Poziva k nadaljnjim in okrepljenim prizadevanjem v boju proti davčnim goljufijam, utajam in izogibanju davkom (agresivno davčno načrtovanje), da bi postal davčni sistem učinkovitejši. Strinja se z Evropsko komisijo, da bi bilo treba okrepiti usklajevanje in sodelovanje med državami članicami pri oblikovanju davčne politike, ki bi pripomogla k ustvarjanju pravičnih pogojev na enotnem trgu. Prav tako podpira prizadevanja in razprave Evropske komisije, da bi dosegli soglasje o skupni konsolidirani osnovi za davek od dohodkov pravnih oseb in dobili pregled nad porazdelitvijo dobičkov med državami članicami. Podpira pobudo Komisije o glasovanju s kvalificirano večino in meni, da jo je treba uvesti postopoma ter da je treba doseči široko soglasje o pogojih za njeno uporabo.

Rezultat glasovanja

Za: 80

Proti: 48

Vzdržani: 21
